

André Gide

Pastoral Senfoni

|
Çeviren:
Leyla
Gürsel
|

André Gide, 1869 yılında Paris'te doğdu. Yazı hayatına 1891'de yayımladığı *Les Cahiers d'André Walter* (André Walter'in Defterleri) ve *Le Traité du Narcisse* (Narkissos Üzerine İnceleme) ile başladı. Cezayir'e yaptığı bir gezi ve buradaki deneyimi püriten geçmişine savaş açmasına yol açtı. *Les Nourritures terrestres* (1897) (Dünyanın Meyveleri) ve *Saul* (1903) bu isyanın örnekleridir. Gide 1920'lere kadar avangart ve ezoterik edebiyat çevrelerinde tanınıyordu ancak daha sonraki yıllarda oldukça nüfuzlu bir figür oldu. Eşcinsellik üzerine yazdığı *Sapık Sevgi Corydon*'la epey tepki çekti.

Aralarında *Pastoral Senfoni* ve *Dar Kapı* gibi kısa romanların, kendisinin tek romanı olarak gördüğü deneysel *Kalpazanlar*'ın (1925) ve otobiyografisinin bulunduğu çok sayıda kitap yazdı. Shakespeare, Whitman, Conrad ve Rilke'yi çevirdi. Önemli bir edebiyat eleştirmeniydi.

Gide'nin eserleri, ahlaki ve püriten kısıtlamalar karşısında özgürlük ve entelektüel dürüstlüğü elde etme çabalarına odaklanır. Kişinin değerlerine ihanet etmeden nasıl kendisi olabileceği arayışını yansıtır.

Gide 1947'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı. 1951'de hayatını kaybetti.

Pastoral Senfoni

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

**DOĞAN KİTAP TARAFINDAN
YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI**

Dar Kapı

Pastoral Senfoni

André Gide

Orijinal adı

La Symphonie pastorale

Fransızca aslından çeviren

Leylâ Gürsel

Yayına hazırlayan

Işıl Özgüner

Türkçe yayın hakları

© Doğan Yayınları Yayıncılık
ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

1. baskı / Ocak 2026

ISBN 978-625-5683-69-4

Sertifika no: 44919

Sayfa uygulama:

Gökçen Yanlı

Kapak tasarımı:

Geray Gençer

*Doğan Yayınları Yayıncılık ve
Yapımcılık Ticaret A.Ş.*

19 Mayıs Cad. Golden Plaza

No. 3, Kat 10, 34360

Şişli – İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 /

Faks (212) 355 83 16

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın

Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad.

No: 62/B Güneşli - Bağcılar -

İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

www.dogankitap.com.tr /

editor@dogankitap.com.tr /

satis@dogankitap.com.tr

Pastoral Senfoni

André Gide

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

—
Çeviren:
Leylâ Gürsel
—

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Jean Schlumberger

BİRİNCİ DEFTER

10 Şubat 189.

Üç gündür dinmek bilmeyen kar yolları kapadı. On beş yıldan beri ayda iki kez dinsel törenlerini yapmayı âdet edindiğim R...’ye gide-medim. Bu sabah La Brévine’in küçük kilisesinde sadece otuz kadar inançlı toplanmıştı.

Zorunlu olarak eve kapanışımın bana sağladığı boş vakitlerden yararlanarak geçmiş günlere döneceğim ve Gertrude ile ilgilenmeye nasıl götürüldüğümü anlatacağım.

Karanlık bir evrenden sadece tapma ve sevgi için çekip çıkardığımı sandığım bu dindar ruhun oluşum ve gelişimiyle ilgili her şeyi buraya yazmayı tasarladım. Bu görevi bana emanet ettiği için Tanrı’ya şükürler olsun.

İki yıl altı ay önce La Chaux-Fonds’dan yukarı çıkarken hiç tanımadığım bir kızcağız soluk soluğa yanıma geldi. Beni, bulunduğu yerdan yedi kilometre ötede ölmekte olan yoksul yaşlı bir kadının evine götürmek istediğini söyledi. At arabaya koşulu bulunduğundan, çocuğu bindirdim hemen; el fenerimi de yanıma aldım, çünkü karanlık basmadan dönemeyeceğimi düşündüm.

Çevreyi çok iyi tanıdığımı sanırdım; oysa Saudraie çiftliğini geçince, şimdiye kadar hiç dolaşmadığım bir yola saptırdı çocuk beni. Bununla birlikte, iki kilometre ilerleyince yolun sol yanında bulunan gizemli görünümlü küçük bir göl, bana, gençliğimde birkaç kez

burada kayak yaptığımı hatırlattı. On beş yıldan bu yana onu bir daha görmedim. Çünkü hiçbir papazlık görevi bu yörelere çağırmadı beni. Gölün nerede olduğunu söyleyemezdim; belleğimden öylesine silinmişti ki, akşamın pembe ve yaldızlı büyüğü içinde yeniden karşıma çıkınca onu daha önce düşümde görmüşüm gibi geldi bana.

Ormanın kıyısından akarak kömür ocaklarına doğru uzanan bir dereyi izliyordu yol. Buralara hiç ayak basmadığımı artık iyice anlamıştım.

Güneş batıyordu ve biz uzun süredir alacakaranlıkta ilerliyoruz. Sonunda küçük kılavuzum tepenin yamacındaki bir kulübeyi parmağıyla gösterdi. Bacasından, karanlıkta mavileşen, göğün altın renkleri içinde sarılaşan ince bir duman çıkmasa burada hiç kimse'nin oturmadığı sanılabilirdi.

Atı yakındaki bir elma ağacına bağladıktan sonra kızcağızla birlikte yaşlı kadının can çekişmekte olduğu karanlık odaya girdim.

Görkemli manzara, sessizlik ve içinde bulunduğumuz anın ciddiliği içimi ürpertmişti. Henüz genç denecek yaşta bir kadın yatağın başucunda diz çökmüştü. İlk ölün kadının torunu sandığım ama sonradan hizmetçisi olduğunu anladığım beni getiren kızcağız tüten bir şamdan yaktı, sonra gidip yatağın ayakucunda kımıldamadan dikildi.

Uzun yolculuğumuz süresince onunla konuşmaya çalışmış ama ağzından dört sözcükten fazlasını alamamıştım.

Diz çökmüş olan taze ayağa kalktı. Önceden sandığım gibi bir akraba falan değil, komşulardan bir dosttu sadece bu kadın. Hanımının ağırлаştığını gören hizmetçi kız koşup onu çağırmişti. Ölüyü beklemeyi de kendisi önermişti. Yaşlı kadının hiç acı çekmeden ruhunu teslim ettiğini söyledi bana. Cenaze töreni ve gömme işleriyle ilgili hazırlıkları birlikte kararlaştırdık. Bu yitik yörede her şeyi bir karara bağlamak bana düşerdi çoğu kez. Doğruyu söylemek gerekirse, son derece yoksul görünüşlü de olsa evi, komşu kadınla küçük hizmetçi kızı bırakmak biraz canımı sıkıyordu. Bununla birlikte, bu fukara konutunun gizli-kapaklı köşesinde bir hazine saklanmış gi-

bi görünmüyordu hiç... Peki, ne yapabilirdim burada? Ölenin bir mi-
ra ı bırakıp bırakmadığını sordum gene de.

Bunun  zerine komşu kadın  amdanı alıp ocağı doğı tuttu.  -
te o zaman ocağın yakınında bir k seye b z lm  , uyumu  görünen
belli belirsiz bir yaratığa gözüm ili ti. G r saçları hemen hemen tüm
yüzünü saklıyordu.

    k zcağız, hizmet inin dediğine bakılırsa, bir yeğen; aile-
den sadece bu kalmış görünüyor. Onu d    nler evine koymak ge-
rekecek; yoksa hali nice olur zavallının!"

Kızcağızın önünde, geleceğı hakkında böyle bir karara varılması-
nı i itmek hiç hoşuma gitmedi, bu kaba sözlerin onu kederlendire-
ceğinden kaygılandım.

    uyandırmayın" dedim yavaşça, hiç değılse sesini al altsın
diye.

   !.. Uyuduğunu hiç sanmam; geri zek lıdır, konuşmaz, konu-
 ulanları da anlamaz. Sabahtan beri bu odadayım, neredeyse kımıl-
damadı bile.  lkin sağır sandım ama hizmet inin dediğine bakılırsa
değılm  . Yalnız ya lı kadın, kendisi sağır olduğından ne bu kızla ne
de başkalarıyla hiç konu madığı için kızcağız uzun süredir yeme ya
da içmenin dışında hiç ağızını a mamı .

    ya ında dersiniz?"

    be inde sanıyorum! Bunun dışında da sizden daha fazla bir
 ey bildiğim yok..."

Bu kimsesiz zavallı yavrucağın bakımını üzerime almak düşünce-
si hemen aklıma gelmedi ama duamı bitirdikten sonra -ya da daha
doğrusu yatağın ba ucunda diz   ken komşu kadın ile hizmetçi kız
arasında ben de diz   km   durumda dua ederken- Tanrı'nın yolu-
mun üzerine bir    it yükümlülük koyduğı ve bundan kaçınmanın
alçaklık olacağı birdenbire doğıverdi i ime. Ayağı kalkınca, çocu-
ğı daha o ak am götürmeye karar vermiştim. Ama sonra onu ne ya-
pacağımı, kimin ellerine teslim edeceğimi açık açık sormadım kendi

kendime. Daha bir süre yaşlı ölünün uyumuş gibi duran yüzünü seyre daldım. İçine kaçmış buruşuk ağzı, bir cimrinin içinden hiçbir şey çıkmasın diye iplerle sıkı sıkıya büzülmüş para kesesine benziyordu. Sonra kör kızcağıza doğru yönelerek onu götürme kararımı komşu kadına bildirdim.

“Yarın ölüyü kaldırmaya geldikleri vakit burada bulunmaması daha iyi” dedi. Ve bu iş de bir sonuca bağlandı böylece...

İnsanların kimi zaman uydurmaktan hoşlandıkları kuruntulu karşı koymalar olmasaydı nice sorunlar kolaylıkla çözülebilirdi. Çocukluğumuzdan beri kim bilir kaç kez engellemişizdir kendimizi yapmak istediğimiz bir şey için, sırf çevremizdekilerin durmadan “yapamaz onu” demelerini işite işite...

Kör kızcağız götürülmeyi isteksiz bir yığın gibi kabullendi. Yüz çizgileri düzgündü, oldukça güzel de sayılırdı ama büsbütün anlamsızdı. Her vakit üzerinde uyuduğunu sandığım, odanın köşesinde, tavan arasına çıkan merdiven altında serili duran ot minderinin üstünden bir örtüyü çekip aldım.

Çocuğu sarıp sarmalamakta komşu kadın saygılı davranışlarla bana yardım etti; gece açık ama soğuktu. Arabanın fenerini yakıp yola koyuldum; büzülerek bana yaslanan bu cansız et yığını paketinin içindeki yaşamın varlığını tenime belli belirsiz iletilen sıcaklığından anlıyordum ancak. Uzun süreli yol boyunca uyuyup uyumadığını düşündüm durdum hep. Hangi karanlık uykuydu bu? Hem uykuyla uyanıklık nasıl fark edilirdi bunda? Bu donuk bedeninin sahibi ve dört duvar arasında kapalı bir ruh senin lütuf ve inayetinden sızacak ışığa kavuşmayı bekliyor Tanrım! Onu bu korkunç karanlıktan benim tanrısal aşkımin kurtarmasına izin verecek misin?..

Aile ocağına döndüğümde uğradığım üzücü karşılanmayı burada saklamayacak kadar gerçeğe saygım vardır Karım çok erdemli bir insandır; ne zaman güç durumlarla karşılaşmışsak iyi yürekliliğinden bir an bile kuşkulanmamışımdır; ne var ki doğal olan acıma duygu-

su “oldu bitti”lere getirilmeyi hiç sevmez. Ödevlerin gerektirdiğinden ne ileri gitmeyi ne de geri kalmayı isteyen düzenli bir kişidir. Sevgi, kullanmakla tükenecek bir hazineymiş gibi acıma duygusunu hesaplı harcar. Anlaşamadığımız tek nokta da budur.

O akşam, küçük kızla birlikte döndüğümü görür görmez ilk düşüncesini şöyle haykırdı:

“Hangi angaryayı sardırдың gene başına?”

Aramızda bir ağız kavgasının başlayacağı her seferinde yaptığım gibi ağızları bir karış açık, sorgu dolu gözlerle bize şaşkın şaşkın bakan çocuklarımızı uzaklaştırdım ilkin oradan. Ah!.. Karımın bu karışılama biçimi dilediğimden ne denli uzaktı!.. Yalnız küçük kızım Charlotte, arabadan yeni bir şeyin, canlı bir varlığın çıkacağını anlayınca sevinçten ellerini çırpıp, yerinde zıp zıp zıplamaya başladı. Ama ötekiler, analarının çömezleri, onu soğutmakta, sevincini engellemekte gecikmediler.

Büyük bir karışıklık devresi geçirdik ilkin. Ne karım ne de çocuklar bir körle karşı karşıya olduklarını henüz bilmediklerinden, yürürken ona kılavuzluk etmekte gösterdiğim sonsuz dikkate bir anlam ve remediler. Ben bile bu zavallı sakatın, bütün yolculuk boyunca tuttuğum elini bırakıverince çıkardığı tuhaf iniltileri işittiğimde şaşaladım. Haykırışları insan sesine benzemiyordu; küçük bir köpeğin sızlanışlı ulumaları sanırdınız. Kendi evrenini meydana getiren alışılmış duyumların dar çemberi dışına ilk kez çıkınca dizlerinin bağı çözülmüştü; oturması için bir sandalyeyi altına sürdüğüm vakit, oturmasını hiç bilmeyen biri gibi yere çöküverdi; işte o zaman onu ocağın yanına götürdüm. Ve yaşlı kadının evinde ilk kez gördüğüm durumda ocağın kenarına yaslanıp çömeldiği vakit bir parça yatıştı. Zaten arabada da kanepeden aşağıya kaymış ve bütün yolculuğu ayaklarımın dibinde büzülerek yapmıştı. Karım bana yardım ediyordu gene de. Onun en doğal davranışı en iyisi olmuştur her vakit; ama sağduyusu savaşıyordu durmadan ve çoğu kez duygularına karşı çıkıyordu.

Küçük kız yerine yerleştikten sonra tekrar sordu: “Bunu ne yapmak niyetindesin?”

Küçümsediğini belirtmek için kullandığı “bunu” sözcüğünü iştirir iştirmez tüylerim ürperdi ve öfkeli bir davranışta bulunmamak için kendime zor hâkim oldum. Uzun ve derin düşünmelerimin etkisiyle tuttum kendimi. Elimi kör kızcağızın alınına koyarak çevremde toplanan ev halkına döndüm ve sesime elden geldiğince tumturaklı bir ton vererek, “Yitik kuzucuğu geri getiriyorum” dedim.

Gelgelelim Amélie, İncil’in öğretisinde akla uymayan ya da akıl üstü bir şeyin olabileceğini kabul etmezdi bir türlü. Protestoya kalkışacağını hemen anladım ve bizim ufak tefek karıkoca anlaşmazlıklarımıza alışkın ama doğuştan meraklı olmayan (hatta bana göre çoğunlukla yeterince ilgi göstermeyen) Jacques ile Sarah’a işaret ettim, iki küçüğü alıp götürdüler; sonra bu çağrılmayan konuşmanın varlığından hâlâ tedirgin ve biraz da öfkeli olan karıma, “Onun önünde istediğin gibi konuşabilirsin” dedim. “Zavallı çocuk hiçbir şey anlamıyor.”

Bunun üzerine Amélie protestolarına başlayarak, bana söyleyecek bir sözü olmadığını –en uzun tartışmaların başlangıcıdır bu her vakit– akla, sağduyuya en uymayanı, uygulanması en az pratik olanı hep benim bulup icat ettiğimi, kendisinin de her zamanki gibi boyun eğmekten başka yapacak bir şeyi olmadığını söyledi. Önceden de yazdığım gibi bu çocuğu ne yapacağımı bir karara bağlamış değilim henüz. Onu bizim eve yerleştirme olanağını pek düşünmemiş ya da belli belirsiz sezinlemiştim. Daha doğrusu diyebilirim ki bunu ilk aklına getiren “Evde yeteri kadar kalabalık olduğumuzu hiç düşünmedin mi?” sorusuyla Amélie oldu. Ardından başladı dırdırlanmaya: Ben her zaman ileri atılır, ardımdakilerin direncini hiç hesaba katmamışım; kendi payına beş çocuk yetip de artıyormuş; Claude’un doğumundan beri (tam o anda adını işiten bebek beşiğinde zırlamaya başladı) “ağzının payını” almış ve artık canına tak etmiş.

“Hayatımda ilk kez kaygıyla bakıyorum aynalara. Bakışlarında, yüreğinde duyduğundan daha az sevgi, daha az hoşgörü sezinlersem ne yaparım? Tanrım, kimi zaman bana öyle geliyor ki seni sevebilmem için onun aşkına ihtiyacım var.”

André Gide’in klasik eseri *Pastoral Senfoni*, insan ruhunun karmaşık duygularını sade ama etkileyici bir dille anlatır. Bir din adamı ile himayesine aldığı genç kız arasındaki ilişki, iyi niyet ve vicdan gibi temalar etrafında şekillenir. Gide, sessiz çatışmalarla örülü bu kısa eserde, insan kalbinin çoğu zaman akıldan farklı bir ritimde attığını ustalıkla gösterir.

